

ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА

УДК 336.22

ППП ЯК СУКУПНІСТЬ ВАЖЕЛІВ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА

© 2018 ДЕМ'ЯНЧУК М. А., ОСІПОВА М. С.

УДК 336.22

Дем'янчук М. А., Осіпова М. С.

ППП як сукупність важелів впливу на розвиток підприємства

Ефективне функціонування податкової системи є однією з основних і визначальних складових діяльності держави. Податки є одним із інструментів вилучення частини доходів юридичних і фізичних осіб, особливе значення серед яких має податок на прибуток підприємств (ППП). За допомогою цього податку держава може стимулювати поживлення інвестиційної та інноваційної діяльності, а також розвиток конкурентних відносин. Тому метою статті є дослідження податку на прибуток підприємств як сукупності важелів впливу на розвиток підприємства. В статті обґрунтовано, що PPP володіє системою важелів розвитку підприємства, а саме: 1) як фіскальний важіль необхідно розглядати з точки зору його можливостей наповнення бюджету, оскільки є важливим фіскальним інструментом у системі державних фінансів кожної країни; 2) як економічний важіль передбачає можливість щодо певних маніпулятивних дій з базою оподаткування шляхом використання прискореної амортизації; 3) як інвестиційний важіль необхідно розглядати як засіб впливу на рішення економічних аспектів щодо джерел залучення інвестицій підприємства; 4) як інформаційний важіль є однією зі складових інтегрованих змін у сфері оподаткування та свідчить про ефективність діяльності уряду та подальші наслідки реалізації державної політики у сфері підприємницької діяльності; 5) як податкова культура передбачає свідомість суб'єктів підприємницької діяльності щодо сплати податків до державного бюджету; 6) як соціальний важіль передбачає ефективне запровадження певних змін у сфері оподаткування, що сприятиме позитивним соціальним наслідкам, тим самим виводячи економіку країни на новий, більш ефективний рівень. Застосовуючи до системи важелів PPP синергетичний підхід, цілком можливий факт досягнення підприємством якісного розвитку, підвищення його рівня в загальнодержавній сфері як привабливого інвестиційного об'єкта для вітчизняних і зарубіжних громадян.

Ключові слова: податок на прибуток підприємств, фіскальний важіль, економічний важіль, інвестиційний важіль, інформаційний важіль, податкова культура, соціальний важіль.

Рис.: 5. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 12.

Дем'янчук Марина Афанасіївна – кандидат економічних наук, доцент, кафедра економіки та моделювання ринкових відносин, Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова (вул. Дворянська, 2, Одеса, 65082, Україна)

E-mail: ma-demyanchuk@ukr.net

Осіпова Марія Сергіївна – студент, Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова (вул. Дворянська, 2, Одеса, 65082, Україна)

E-mail: missmary26031997@gmail.com

УДК 336.22

UDC 336.22

Дем'янчук М. А., Осіпова М. С. НПП как совокупность рычагов влияния на развитие предприятия

Эффективное функционирование налоговой системы является одной из основных и определяющих составляющих деятельности государства. Налоги являются одним из инструментов изъятия части доходов юридических и физических лиц, особое значение среди которых имеет налог на прибыль предприятий (НПП). С помощью этого налога государство может стимулировать оживление инвестиционной и инновационной деятельности, а также развитие конкурентных отношений. Поэтому целью статьи является исследование налога на прибыль предприятий как совокупности рычагов воздействия на развитие предприятия. В статье обосновано, что НПП обладает системой рычагов развития предприятия, а именно: 1) как фискальный рычаг необходимо рассматривать с точки зрения его возможностей наполнения бюджета, поскольку является важным фискальным инструментом в системе государственных финансов каждой страны; 2) как экономический рычаг предусматривает возможность определенных манипуляционных действий с базой налогообложения путем использования ускоренной амортизации; 3) как инвестиционный рычаг необходимо рассматривать как средство влияния на решение экономических аспектов относительно источников привлечения инвестиций предприятия; 4) как информационный рычаг является одной из составляющих интегрированных изменений в сфере налогообложения и свидетельствует об эффективности деятельности пра-

Demyanchuk M. A., Osipova M. S. The Corporate Income Tax as a Set of Levers to Influence Enterprise Development

Effective functioning of the tax system is one of the main and determining components of the state activity. Taxes are one of the tools for withdrawing a part of the income of legal entities and individuals, among which the corporate income tax (CIT) is of particular importance. With the help of this tax, the state can stimulate the revival of investment and innovation activities, as well as the development of competitive relations. Therefore, the aim of the article is to study the corporate income tax as a set of levers to influence enterprise development. The article substantiates that the CIT presents a system of levers to influence enterprise development: 1) as a fiscal lever, it should be considered in terms of its capacity to fill the budget, since it is an important fiscal tool in the public finance system of each country; 2) as an economic lever, it provides for the possibility of certain manipulative actions with the tax base by using accelerated depreciation; 3) as an investment lever, it should be considered as a means to influence the resolving of economic aspects concerning sources of attraction of investments to an enterprise; 4) as an information lever, it is one of the components of integrated changes in the sphere of taxation and indicates the effectiveness of the government activity and further consequences of implementing the state policy in the sphere of business; 5) as a tax culture, it assumes the consciousness of business entities in paying taxes to the state budget; 6) as a social lever, it provides for an ef-

вительства и дальнейших последствиях реализации государственной политики в сфере предпринимательской деятельности; 5) как налоговая культура предполагает сознание субъектов предпринимательской деятельности по уплате налогов в государственный бюджет; 6) как социальный рычаг предусматривает эффективное внедрение определенных изменений в сфере налогообложения, способствующих положительным социальным последствиям, тем самым выводя экономику страны на новый, более эффективный уровень. Применяя к системе рычагов НПП синергетический подход, вполне возможен факт достижения предприятием качественного развития, повышения его уровня в общегосударственной сфере как привлекательного инвестиционного объекта для отечественных и зарубежных граждан.

Ключевые слова: налог на прибыль предприятий, фискальный рычаг, экономический рычаг, инвестиционный рычаг, информационный рычаг, налоговая культура, социальный рычаг.

Рис.: 5. **Табл.:** 3. **Библ.:** 12.

Демьянчук Марина Афанасьевна – кандидат экономических наук, доцент, кафедра экономики и моделирования рыночных отношений, Одесский национальный университет им. И. И. Мечникова (ул. Дворянская, 2, Одесса, 65082, Украина)

E-mail: ma-demyanchuk@ukr.net

Осипова Мария Сергеевна – студент, Одесский национальный университет им. И. И. Мечникова (ул. Дворянская, 2, Одесса, 65082, Украина)

E-mail: missmary26031997@gmail.com

Вступ. Ефективне функціонування податкової системи є однією з основних і визначальних складових діяльності держави. Від діючих у податковій системі податків залежать забезпеченість держави фінансовими ресурсами та виконання завдань і функцій. Податки є одним із інструментів вилучення частини доходів юридичних і фізичних осіб на користь держави та територіальних громад. Особливе значення мають прибуткові податки, які справляються залежно від отриманих доходів платника, завдяки чому вважаються більш досконалими. Саме таким є податок на прибуток підприємств (ППП), оскільки цей податок займає важливу роль у наповненні бюджетів і є значущим фактором у регулюванні соціально-економічних процесів у країні [1].

Оскільки ППП має широкі можливості для регулювання і стимулювання підприємницької діяльності, а держава може за допомогою цього податку стимулювати пожевлення інвестиційної та інноваційної діяльності, а також розвиток конкурентних відносин, необхідність вирішення таких питань, як дослідження прямого й опосередкованого впливу податків на розвиток підприємств, набуває особливої вагомості у сучасних умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичне підґрунтя у дослідженні проблематиці оподаткування прибутку підприємств становлять праці таких іноземних учених як: Е. Аткинсон, А. Ауербах, Д. Йоргенсон, М. Кінг, Е. Мендоза, Дж. Мінц, Дж. Стігліц, М. Фелдстайн, Д. Фулerton, А. Харбергер та ін. Значна частина роботи вітчизняних науковців приділена не лише теоретичним заходам оподаткування прибутку підприємств, але і зміні форм оподаткування у зв'язку з глобалізацією та економічними інтеграційними процесами, що відбуваються в Україні останнім часом. Варто зазначити праці В. Андрущенка, В. Вишневецького, Т. Єфименко, Т. Журавльова, С. Лондара, І. Луніної, С. Онишко, Т. Паєнтко, А. Соколовської, А. Ту-

fective implementation of certain changes in taxation, which contribute to positive social consequences, thereby bringing the country's economy to a new, more effective level. Applying a synergistic approach to the system of CIT levers, it is quite possible that the enterprise can achieve qualitative development, raise its level in the general state sphere as an attractive investment object for domestic and foreign citizens.

Keywords: corporate income tax, fiscal lever, economic lever, investment lever, information lever, tax culture, social lever.

Fig.: 5. **Tbl.:** 3. **Bibl.:** 12.

Demyanchuk Marina A. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Economics and Modeling of Market Relations, Odesa I. I. Mechnikov National University (2 Dvorianska Str., Odesa, 65082, Ukraine)

E-mail: ma-demyanchuk@ukr.net

Osipova Mariia S. – Student, Odesa I. I. Mechnikov National University (2 Dvorianska Str., Odesa, 65082, Ukraine)

E-mail: missmary26031997@gmail.com

луша, К. Швабія та ін. Ці й інші автори зробили суттєвий внесок у сучасну теорію і методологію, проте питання щодо дослідження прямого й опосередкованого впливу ППП на розвиток підприємств на сьогодні недостатньо розглянуті та потребують подальшого вивчення.

Мета статті полягає у дослідженні податку на прибуток підприємств як сукупності важелів впливу на розвиток підприємства.

Виклад основного матеріалу. Співпраця держави та підприємств у розвинених країнах здійснюється переважно на взаємовигідних умовах і має тривалий характер, адже без впливу держави неможливе забезпечення конкурентоспроможності підприємств та їх стале економічне зростання, що досягається шляхом створення однакових умов для розвитку бізнесу та стимулювання розвитку підприємств за рахунок податків. Податок на прибуток підприємств має безпосередній вплив на частину доходу, яку отримують у розпорядження ці підприємства, та є не тільки основним важелем впливу держави на діяльність економічних суб'єктів і регулювання соціально-економічних процесів, а і є фискальним, економічним, інвестиційним, інформаційним, культурним і соціальним важелем для розвитку підприємства (рис. 1).

ППП як фискальний важіль необхідно розглядати з точки зору його можливостей наповнення бюджету. Міжнародна практика [2] оподаткування прибутку підприємств, дослідження досвіду оподаткування прибутку підприємств засвідчують, що цей фискальний інструмент є важливим чинником створення сприятливих умов для підтримки та розвитку національної економіки в конкурентному стані в глобальному середовищі. Розвитку системи оподаткування прибутку підприємств сприяє ретельна робота широкого кола експертів і науковців, які в процесі прийняття тих чи інших рішень здійснюють ґрунтовний аналіз проблемної ситуації, визначають переваги та ризики таких рішень.

Рис. 1. Вплив сукупності важелів ППП на розвиток підприємства

Джерело: сформовано авторами

Сам податок є важливим фіскальним інструментом у системі державних фінансів кожної країни ЄС, оскільки податкові надходження від сплати цього податку в середньому становлять майже 3 % ВВП країни, на такому ж рівні він і в Україні (табл. 1).

Між ВВП і загальним обсягом податкових надходжень існує сильний кореляційний зв'язок. Значна частка ВВП, що формує податкові надходження зведеного бюджету і є результатом розподілу вартості ВВП між суб'єктами економіки, мобілізується до зведеного бюджету майже в незмінний спосіб – в розглянутому часовому інтервалі має місце її поліноміальна екстраполяція [4].

ППП за своєю суттю є невеликим джерелом накопичення доходів державного бюджету, оскільки у 2016 році доходи від ППП склали 60,2 млрд грн, що відповідає 7,7 % від загального обсягу доходів зведеного бюджету і 2,6 % до ВВП. Щодо планового збагачення бюджету ППП, то він складає 72,895 млрд грн, що відповідає 8,3 % від загального обсягу доходів зведеного бюджету і 2,8 % до ВВП (рис. 2).

З проведених досліджень можна бачити, що з загальної кількості 270 тисяч платників податків понад 1000 забезпечують приблизно 90 % надходжень від ППП і свідчить наразі про недостатність наповнення доходної частини бюджету цим податком й неповну реалізованість фіскального

впливу. Таке явище має низку причин, серед яких: правові методи ухилення від сплати податків, контроль за нарахуванням і сплатою ППП, перенесення на майбутнє збитків, що нараховуються у попередні роки тощо.

Таким чином, фіскальний важіль ППП реалізований не у повному обсязі через відсутність достатніх стимулів для зростання податкової бази, а також через те, що існують причини для ухилення платників від оподаткування. Як підкреслює М. П. Кучерявенко [5], наслідки ухилення від податків менші, якщо різні доходи оподатковуються за однаковими ставками. Це перешкоджає маскуванню доходів на користь тих, що підпадає під оподаткування за меншою ставкою.

ППП як економічний важіль передбачає можливість щодо певних маніпулятивних дій, наприклад, включення або виключення з бази оподаткування ППП певних складових задля підвищення державного суспільного виробництва, використовуючи прискорену амортизацію. Крім того, раціональне маніпулювання базою оподаткування може привести економіку країни на новий, більш привабливий, високий рівень. Прикладом цього є підвищення податкових ставок на види підприємницької діяльності, які передбачають наявність у споживача азартних якостей. До них належать, припустимо, казино та гральні автомати. Щодо зниження ставок ППП, то ефективно впровадити це

Таблиця 1

Частка ППП у відношенні до ВВП (валового внутрішнього продукту) України за 2013–2017 рр.

Рік	2013	2014	2015	2016	2017
ППП, %	20	18	18	18	18
ВВП, млрд грн	1410609	1365123	1430290	2034430	2441316
ППП / ВВП, %	3,8	2,6	2	2,5	2,8

Джерело: сформовано авторами на основі [3]

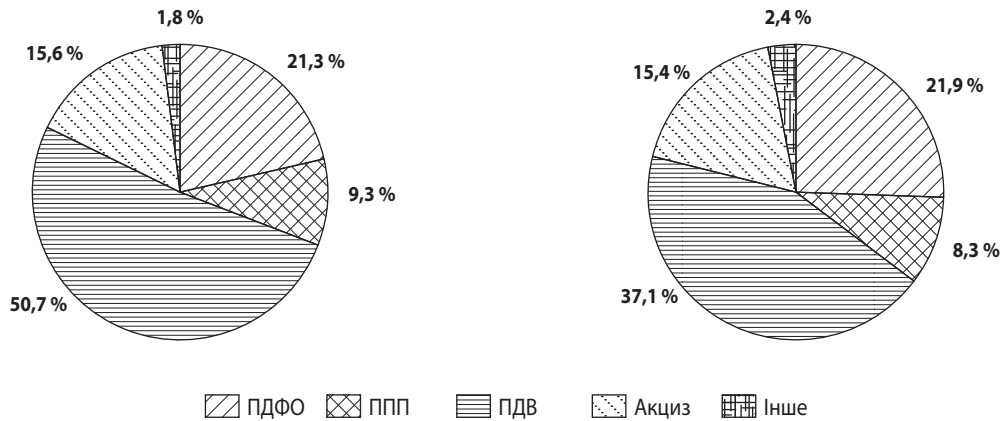

Рис. 2. Структура доходів зведеного бюджету за джерелами його наповнення за 2016–2017 рр.

Джерело: сформовано авторами на основі [3]

в енергетичну галузь для сприяння подальшому розвитку якісного високотехнологічного виробництва в країні. Однією з головних умов ефективного функціонування економіки, бажанням та можливістю громадян створювати нові підприємства є сприятлива політика у сфері ППП.

ППП є фактично податком на капітал. Саме цей податок впливає на рішення людей щодо заощадження коштів у фірмі або на власне споживання. Притаманною для ППП рисою є те, що фінансування за рахунок власного капіталу є менш привабливим з точки зору оподаткування, ніж кредитне фінансування. Сплату відсотків за кредитами (якщо це не підпадає під правила «тонкої» капіталізації) може бути віднесено до видатків, тоді як таке правило не застосовують до фінансування за рахунок нерозподіленого прибутку. Одним із способів пом'якшення цього є використання прискорених норм амортизації до «резерву корпоративного капіталу». Так, у 2017 році тимчасово введено прискорену амортизацію (втрачає чинність у 2019 році) [6], що дозволяє амортизувати інвестиції в обладнання в Україні протягом двох років, внаслідок чого дискримінація фінансування за рахунок власного капіталу залишається тільки для інвестицій в інші активи, нерухомість. Такий інструмент змінює лише строки, а не остаточну величину податкового навантаження. Виходячи з того, що велика кількість українських компаній мають високу частку позикових коштів і сприймають доступність кредитів як низь-

ку, ППП, ймовірно, не становить істотної перешкоди для інвестицій [2].

Вітчизняні підприємства у сучасних умовах потребують державного стимулювання їх розвитку за допомогою законодавчих актів про можливість використання різних методів амортизації та економічно-обґрунтованого застосування державними органами пільг, що сприятиме зростанню самофінансування та відмовленню у залучанні фінансових коштів з інших джерел, що, своєю чергою, приведе до підвищення прибутковості підприємства, стабілізації економіки тощо.

ППП як інвестиційний важіль необхідно розглядати як засіб впливу на рішення економічних аспектів щодо інвестицій підприємства. Оскільки ППП впливає на дохід, який у результаті своєї діяльності отримують підприємства, останнім часом має місце тенденція розширення офшорних юрисдикцій, то питання відносно створення сприятливого податкового середовища для конкуренції підприємницьких структур вкрай важливі задля залучення інвестування у країну.

Негативний вплив на інвестиції в країну може мати місце, якщо ставка податку на капітал, що вкладений в бізнес, буде дуже високою. Проте, оперуючи досвідом зарубіжних країн у системі міжнародної податкової конкуренції щодо цього питання, українська система оподаткування, а саме ставка ППП, є не надмірною (рис. 4), оскільки занад-

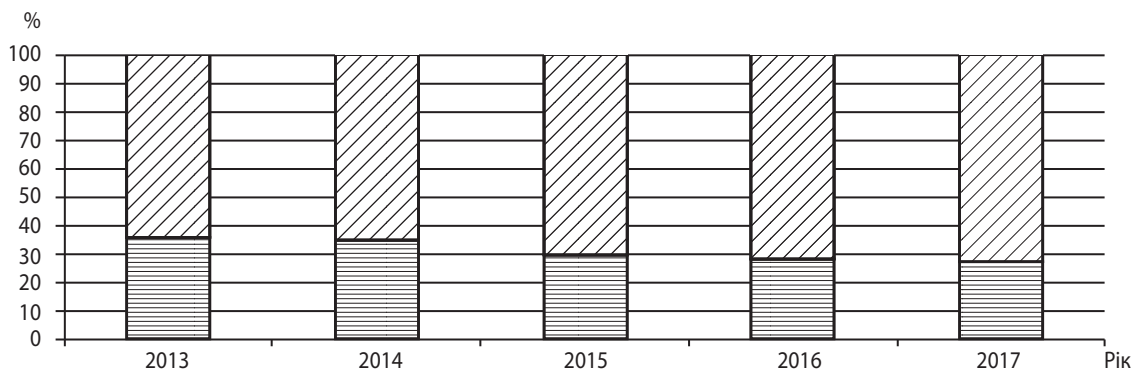

Рис. 3. Динаміка структури надходжень фінансових ресурсів до вітчизняних підприємств за 2013–2017 рр.

Джерело: сформовано авторами на основі [7]

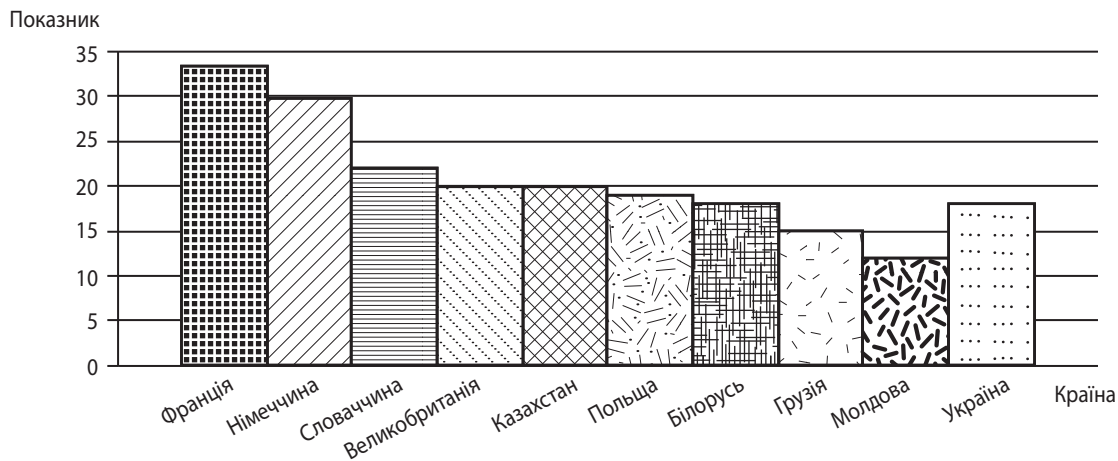

Рис. 4. Порівняння міжнародних середніх ставок ППП

Джерело: сформовано авторами на основі [6: 8]

то висока ставка податку спонукає фірми переносити підприємницьку діяльність за рубіж.

Таким чином, ППП як інвестиційний важіль займає значне місце в підприємницькій сфері, оскільки саме за його допомогою підприємство буде в змозі зміцнити власний інвестиційний потенціал з точки зору акумуляції коштів на розробку певних механізмів якісного підвищення загального стану.

ППП як інформаційний важіль є однією зі складових інтегрованих змін у сфері оподаткування та свідчить про ефективність діяльності уряду та подальші наслідки реалізації державної політики у сфері підприємницької діяльності. Наочним прикладом таких явищ можна назвати рейтинги, що складаються МВФ і Світовим банком щодо стану економіки країн та її конкурентоспроможності, складності ведення бізнесу та у сфері податків (табл. 2).

Таблиця 2

Місце України в американському рейтингу економічної свободи у 2017 році

Місце у рейтингу	Країна	Кількість набраних балів
1	Гонконг	90,2
2	Сінгапур	88,8
3	Нова Зеландія	84,2
4	Швейцарія	81,7
5	Австралія	80,9
6	Ірландія	80,4
150	Україна	51,9

Джерело: сформовано авторами на основі [9]

Відповідно до американського аналітичного центру Heritage Foundation у рейтингу економічної свободи, який включав ще 185 країн, Україна посіла 150 місце і набрала 51,9 зі 100 балів, за якими вона потрапила до категорії країн з «невільною економікою». Порівняно з попереднім роком три показники оцінені гірше. До них належать: цілісність

управління, свобода торгівлі та право власності. Проте загальна кількість балів склала на 3,8 одиниці більше, ніж рік тому [9].

Окрім того, європейські економісти вважають, що для того, щоб Україна змогла досягти високого зростання економіки та рівня життя громадян, потрібні іноземні інвестиції у розмірі не менш, ніж 10 мільярдів доларів щорічно. Також вони впевнені, що лібералізації та боротьби із корупцією недостатньо задля досягнення умов, сприятливих для економічного зростання. Одне з найважливіших для них – стимулювання розвитку малого бізнесу та підприємництва [10].

Отже, послідовне та комплексне розроблення законодавства, а також його впровадження без суттєвих змін у подальшому сприятиме створенню інноваційно та технологічно орієнтованої конкурентної структури економіки, посиленню зайнятості населення та його соціального захисту, підвищенню свідомості суб'єктів підприємницької діяльності щодо сплати податків до державного бюджету тощо.

Податкова культура як регуляторний важіль ППП передбачає свідомість суб'єктів підприємницької діяльності щодо сплати податків до державного бюджету. Крім того, небажання поповнювати державну скарбницю виникає внаслідок диференціації суспільства з боку ведення підприємницької діяльності, досвіду співпраці з Державною фіскальною службою лише як з контрольним і каральним органом, неефективності та непрозорості розпорядження державними коштами.

Однак високий розмір «тіньової економіки» (тобто економічної діяльності, з якої не сплачуються податки), за даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (МЕРТ) [11], складає 34 % від ВВП, що є забагато порівняно з розвиненими країнами, але схоже на показники із близькими країнами. Слід зазначити, що за останні роки рівень тіньової економіки, за цими оцінками, значно скоротився, і це збіглося зі скороченням перерозподілу через державні фінанси. Але наявність великого «тіньового сектора», з одного боку, не дозволяє зменшити номінальне податкове навантаження, а з іншого – спотворює умови конкуренції. І перше, і друге явище, своєю чергою, сприяють тінізації.

Тому боротьба з ними є важливою, хоча і не головною, компонентою податкової реформи.

В Україні переважна частина податкових надходжень втрачається через застосування наймасштабніших інструментів ухилення від сплати податків та агресивного податкового планування великими та надвеликими підприємствами, на відміну від більшості інших країн світу (окрім деяких країн США), де переважна частина податкових надходжень втрачається у малому бізнесі і через діяльність повністю неофіційних (незарєєстрованих) економічних суб'єктів. Великі та надвеликі підприємства (на відміну від більшості країн світу) домінують у вітчизняній економіці і завдяки своїм неформальним зв'язкам мають великі можливості для уникання податків, цілком порівнянні з тими, що зазвичай приписують малому бізнесу.

Набір інструментів уникнення податків в Україні не дуже відрізняється від інших країн. До стандартного набору, зокрема, входять [12]: контрабанда (маніпуляції з митною вартістю товарів; перерваний транзит; пряма контрабанда); розкрадання податку на додану вартість (ПДВ) (незаконне відшкодування з бюджету при експорті; фіктивне підприємництво (missing trader) – зокрема, «карусельні» схеми); контрафакт; переміщення прибутку до «податкових гаваней» («офшорів»); викривлення бази оподаткування (приховування обсягів продажу); зловживання податковими пільгами та преференціями; неофіційне підприємництво та індивідуальна економічна діяльність без реєстрації (табл. 3).

Таблиця 3

Обсяги втрат бюджету України внаслідок злочинних дій у податковій сфері у 2017 р.

Схеми ухилення від сплати податків	Приблизні обсяги ухилення від сплати податків, млрд грн	Втрати бюджету за рік, млрд грн
Офшорні схеми	260–320	50–65
«Сірий» імпорт, контрабанда	80–230	25–70
Конвертаційні центри	40–50	40–50
«Скрутки»	50–60	10–12
Контрафакт	-	10
ФОП замість найму	10	2,5–5
Виведення прибутку через псевдопідприємство фізичних осіб	18–20	0,7–3
Заниження оборотів	18–20	1–1,5

Джерело: сформовано авторами на основі [12]

Значну частку «тіньової економіки» становлять офшорні схеми та митні порушення. Порушення ж, пов'язані із спрощеною системою оподаткування, попри їх масовість, не перевищують десятої частини від усього дослідженого обсягу. У такий спосіб з України щорічно виводиться близько 10 % ВВП. Відповідно бюджет отримує тільки близько половини належного обсягу податку на прибуток.

Саме тому, для того щоб підприємства країни мали змогу досягти певного рівня податкової культури, необхідно з боку держави вести боротьбу з «тіньовою економікою», а з боку підприємств – знати та дотримуватися нормативно-правової бази у сфері оподаткування, налагоджувати фінансові відносини з органами ДФС і цілком закласти основи стабільності власного функціонування.

ППП як соціальний важіль передбачає, що при ефективному запровадженні певних змін у сфері оподаткування країна може розраховувати на певні позитивні соціальні наслідки, тим самим виводячи економіку країни на новий, більш ефективний рівень: збільшення кількості підприємницьких структур в економіці, а отже, і збільшення кількості працюючих, приведе, своєю чергою, до зменшення показника безробітних у країні; підприємства будуть здатні сформувати більш стійкий платоспроможний попит на товари та послуги, здійснювати заощадження, зменшуючи цим державні витрати на забезпечення незахищених верств населення; підприємства матимуть змогу спрямувати свої кошти на благодійність, створити власний пенсійний фонд, інвестувати в соціальну сферу, екологічну тощо.

При дослідженні впливу ППП на рівень безробіття немає єдиної точки зору, оскільки на кількість безробітних впливає ще велика кількість факторів – від економічних до психологічних. Взаємозалежність рівня ставки ППП та рівня безробіття країн світу показано на рис. 5.

ППП на рівень безробіття прямого впливу, як такого, не має та є непрямим (опосередкованим). Підвищення податкових ставок тягне за собою податкове навантаження підприємств, що, своєю чергою, спричиняє припинення діяльності ряду підприємств, і вже як наслідок можна зазначити зростання рівня безробіття та підвищення соціальної напруги у суспільстві.

Висновки. Таким чином, для створення сприятливих умов розвитку підприємств різних сфер діяльності у країні є існування ефективної податкової системи, оскільки вона є надзвичайно важливим елементом в економіці будь-якої держави. Основною її роллю є наповнення державного бюджету та забезпечення виконання державою її функцій. Вдосконалюючи податкову систему, держава стимулює розвиток підприємництва та створює умови для соціально-економічного розвитку країни. ППП має значний вплив на діяльність підприємств та економіку загалом, адже у рейтинговій таблиці всіх загальнодержавних податків він займає третє місце.

Проведені дослідження дали змогу виявити, що ППП володіє такими важелями розвитку підприємства, як фінансовий, економічний, інвестиційний, інформаційний, культурний і соціальний. Об'єднуючи всі вищеперераховані важелі в одну систему та застосувавши до неї синергетичний підхід, цілком можливий факт досягнення підприємством якісного розвитку, підвищення його рівня в загальнодержавній сфері як привабливого інвестиційного об'єкта для вітчизняних і зарубіжних громадян.

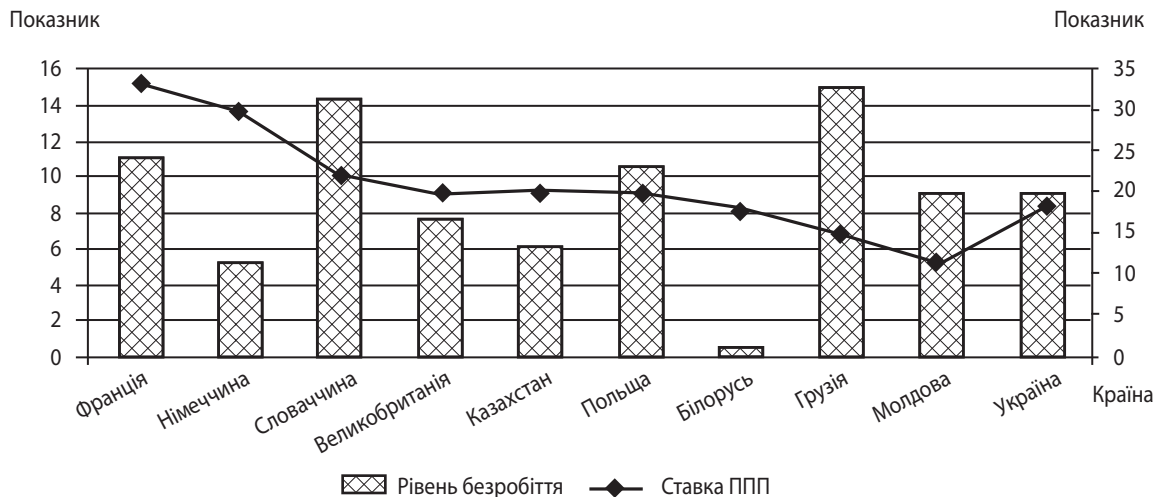

Рис. 5. Взаємозалежність ставки ППП і рівня безробіття деяких країн світу

Джерело: сформовано авторами на основі [8]

ЛІТЕРАТУРА

1. Стоян Ю.С. Правове регулювання податку на прибуток підприємств в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2017. 20 с.
2. Німецька консультивна група в Україні (German Advisory Group). URL: <https://www.beratergruppe-ukraine.de/wordpress/uk>
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://minfin.com.ua>
4. Дем'янчук М. А., Маслій Н. Д. Дослідження зв'язку між макроекономічними показниками розвитку країни та податковими надходженнями. *Економічний форум*. 2017. Вип. 1. С. 15–22.
5. Кучерявенко Н. П. Согласование родовых и видовых конструкций при регулировании бюджетных доходов. *Ежегодник украинского права*. 2013. № 5. С. 170–187.
6. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
7. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Data and research, statistics // The World Bank. URL: <http://www.worldbank.org>
9. Index of Economic Freedom // The Heritage Foundation. URL: <https://www.heritage.org/index/ranking>
10. Солонина Є. Світовий банк: Україна зможе подвоїти економічне зростання за рахунок реформ статистика. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28979294.html>
11. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
12. Дубровський В. Що таке тіньова економіка та як з нею боротись. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2017/11/3/630788>

REFERENCES

“Data and research, statistics” The World Bank. <http://www.worldbank.org>

Demianchuk, M. A., and Maslii, N. D. “Doslidzhennia zvi-azku mizh makroekonomichnymy pokaznykamy rozvytku krainy ta podatkovymy nadkhodzhenniamy” [Study of the link between macroeconomic indicators of the country's development and tax revenues]. *Ekonomichnyi forum*, no. 1 (2017): 15-22.

Derzhavna sluzhba statyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua>

Dubrovskiy, V. “Shcho take tinyova ekonomika ta yak z neiu borotys” [What is the shadow economy and how to deal with it]. <https://www.epravda.com.ua/columns/2017/11/3/630788>

“Index of Economic Freedom” The Heritage Foundation. <https://www.heritage.org/index/ranking>

Kucheryavenko, N. P. “Soglasovaniye rodovykh i vidovykh konstruksiy pri regulirovani byudzhetykh dokhodov” [Harmoni-zation of generic and specific structures when regulating budget revenues]. *Yezhegodnik ukrainskogo prava*, no. 5 (2013): 170-187.

[Legal Act of Ukraine] (2010). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

Ministerstvo ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy. <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

“Nimetska konsultatyvna hrupa v Ukrainy (German Advi-sory Group)” [German Advisory Group in Ukraine]. <https://www.beratergruppe-ukraine.de/wordpress/uk>

Oftsiinyi sait Ministerstva finansiv Ukrainy. <https://minfin.com.ua>

Solonyina, Ye. “Svitovyi bank: Ukraina zmozhe podvoity eko-nomichne zrostannia za rakhunok reform statystyka” [World Bank: Ukraine will be able to double its economic growth through re-forms statistics]. <https://www.radiosvoboda.org/a/28979294.html>

Stoian, Yu. S. “Pravove rehuliuвання podatku na prybutok pidpriemstv v Ukraini” [Legal regulation of corporate profit tax in Ukraine]: *avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk* : 12.00.07, 2017.